

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (veliko vijeće)

14. lipnja 2016.*

„Žalba – Mjere očuvanja resursa i restrukturiranje sektora ribarstva – Zahtjevi za povećanje tonaže za sigurnosne potrebe – Poništenje od strane sudova Unije prvotne odluke o odbijanju – Članak 266. UFEU-a – Stavljanje izvan snage pravne osnove na kojoj se temeljila ta odluka o odbijanju – Nadležnost i pravna osnova za usvajanje novih odluka – Poništenje od strane Općeg suda novih odluka o odbijanju – Načelo pravne sigurnosti“

U predmetu C-361/14 P,

povodom žalbe na temelju članka 56. Statuta Suda Europske unije, podnesene 25. srpnja 2014.,

Europska komisija, koju zastupaju A. Bouquet i A. Szmytkowska, u svojstvu agenata, uz asistenciju B. Dohertyja, *barrister*,

žalitelj,

a druge stranke postupka su:

Peter McBride, s prebivalištem u Downingsu (Irska),

Hugh McBride, s prebivalištem u Downingsu,

Mullglen Ltd, sa sjedištem u Largyju (Irska),

Cathal Boyle, s prebivalištem u Fiafannonu (Irska),

Thomas Flaherty, s prebivalištem u Kilronanu (Irska),

Ocean Trawlers Ltd, sa sjedištem u Killybegsu (Irska),

Patrick Fitzpatrick, s prebivalištem u Killeanyju (Irska),

Eamon McHugh, s prebivalištem u Killybegsu,

Eugene Hannigan, s prebivalištem u Killybegsu,

Larry Murphy, s prebivalištem u Castletownbereu (Irska),

Brendan Gill, s prebivalištem u Liffordu (Irska),

tužitelji u prvom stupnju,

* Jezik postupka: engleski

koje zastupaju N. Travers, SC, D. Barry, *solicitor*, i E. Barrington, SC,

SUD (veliko vijeće),

u sastavu: K. Lenaerts, predsjednik, M. Ilešič, L. Bay Larsen, T. von Danwitz, A. Arabadjiev, C. Toader, D. Šváby i C. Lycourgos, predsjednici vijeća, A. Rosas, A. Borg Barthet (izvjestitelj), M. Safjan, M. Berger, A. Prechal, E. Jarašiūnas i C. G. Fernlund, suci,

nezavisna odvjetnica: E. Sharpston,

tajnik: L. Hewlett, glavna administratorica,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 1. rujna 2015.,

saslušavši mišljenje nezavisne odvjetnice na raspravi održanoj 19. siječnja 2016.,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Europska komisija je žalbom zatražila ukidanje presude Općeg suda od 13. svibnja 2014., McBride i dr./Komisija (T-458/10 do T-467/10 i T-471/10, neobjavljena; u daljnjem tekstu: pobijana presuda, EU:T:2014:249), kojom je Opći sud poništio odluke Komisije C (2010) 4758, C (2010) 4748, C (2010) 4757, C (2010) 4751, C (2010) 4764, C (2010) 4750, C (2010) 4761, C (2010) 4767, C (2010) 4754, C (2010) 4753 i C (2010) 4752 od 13. srpnja 2010. (u daljnjem tekstu: sporne odluke) o odbijanju zahtjeva koji je Irska ponijela radi proširenja ciljeva višegodišnjeg programa usmjeravanja IV (u daljnjem tekstu: MAGP IV) kako bi se uzela u obzir sigurnosna poboljšanja na plovilima žalitelja Petera McBridea i Hughha McBridea, Mullglen Ltd-a, Cathala Boylea i Thomasa Flahertyja, Ocean Trawlers Ltd-a, Patricka Fitzpatricka, Eamona McHughha, Eugenea Hannigana, Larryja Murphyja i Brendana Gilla (u daljnjem tekstu: McBride i dr.).

Pravni okvir

- 2 U skladu s člankom 4. stavkom 2. Odluke Vijeća 97/413/EZ od 26. lipnja 1997. o ciljevima i detaljnim pravilima za restrukturiranje sektora ribarstva Zajednice za razdoblje od 1. siječnja 1997. do 31. prosinca 2001. s ciljem postizanja održive ravnoteže između resursa i njihovog iskorištavanja (SL 1997., L 175, str. 27.) [neslužbeni prijevod]:

„U višegodišnjim programima usmjeravanja za države članice povećanja kapaciteta koja su posljedica isključivo sigurnosnih poboljšanja opravdavaju, za svaki pojedini slučaj, povećanje, u istom iznosu, ciljeva za segmente flote ako se time ne povećavaju ribolovni naponi odnosnih plovila.” [neslužbeni prijevod]

- 3 Kada je riječ o postupcima za primjenu navedene odluke, njezin članak 10. upućivao je na članak 18. Uredbe Vijeća (EEZ) br. 3760/92 od 20. prosinca 1992. o uspostavi sustava Zajednice za ribarstvo i akvakulturu (SL 1992., L 389, str. 1.) [neslužbeni prijevod], koji je propisivao savjetovanje s Upravljačkim odborom za ribarstvo i akvakulturu.

- 4 Članak 1. Odluke Vijeća 2002/70/EZ od 28. siječnja 2002. o izmjeni Odluke 97/413 (SL 2002., L 31, str. 77.) propisuje da se članak 2. stavak 1. Odluke 97/413 zamjenjuje sljedećim tekstom:

„Najkasnije 31. prosinca 2002. smanjit će se ribolovni naponi svake zemlje [...]”

5 Članak 4. stavak 2. Odluke 97/413 stavljen je Odlukom 2002/70 izvan snage s učinkom od 1. siječnja 2002.

6 U skladu s točkom 3.3. Priloga Odluci Komisije 98/125/EZ od 16. prosinca 1997. o odobrenju višegodišnjeg programa usmjeravanja irske ribarske flote za razdoblje od 1. siječnja 1997. do 31. prosinca 2001. (SL 1998., L 39, str. 41.) [neslužbeni prijevod]:

„Države članice mogu u svakom trenutku Komisiji dostaviti program sigurnosnih poboljšanja. U skladu s odredbama članka 3. i 4. Odluke 97/413/EZ, Komisija odlučuje opravdava li povećanje kapaciteta predviđeno takvim programom odgovarajuće povećanje ciljeva MAGP-a IV.

[...]” [neslužbeni prijevod]

7 Članak 6. Uredbe Vijeća (EZ) br. 2792/1999 od 17. prosinca 1999. o utvrđivanju detaljnih pravila i postupaka u vezi sa strukturnom pomoći Zajednice u području ribarstva (SL 1999., L 337, str. 10.) glasilo je kako slijedi:

„1. Obnova flote i modernizacija ribarskih plovila organiziraju se u skladu s odredbama ovog poglavlja.

Svaka država članica dostavlja Komisiji, u svrhu odobrenja u skladu s postupkom iz članka 23. stavka 2., trajno uređenje kontrole obnove i modernizacije njezine flote. U okviru tog uređenja, države članice pokazuju da će se ulascima u i izlascima iz flote upravljati na način da kapaciteti ne prelaze godišnje ciljeve određene u okviru višegodišnjeg programa usmjeravanja za cijelu flotu i za predmetne segmente ili, po potrebi, da će se ribarstveni kapacitet progresivno smanjivati za postizanje tih ciljeva.

To uređenje osobito uzima u obzir činjenicu da se kapacitet, osim onoga plovila čija ukupna dužina iznosi manje od 12 metara, osim kočarica, čije povlačenje prati javna potpora ne može zamijeniti.

2. Države članice mogu predati zahtjev za jasno određeno i kvantificirano povećanje kapaciteta s ciljem donošenja mjera radi sigurnosnih poboljšanja, pomorske plovidbe, higijene, kvalitete proizvoda i radnih uvjeta, pod uvjetom da takve mjere ne bi vodile povećanom iskorištavanju predmetnih resursa.

Komisija ispituje taj zahtjev i odobrava ga u skladu s postupkom iz članka 23. stavka 2. Države članice upravljaju svakim povećanjem kapaciteta u okviru trajnog uređenja iz stavka 1.”

8 Taj članak 6. stavljen je izvan snage člankom 1. točkom 6. Uredbe Vijeća (EZ) br. 2369/2002 od 20. prosinca 2002. o izmjeni Uredbe br. 2792/1999 (SL 2002., L 358, str. 49.), počevši od 1. siječnja 2003.

Okolnosti spora

9 Između 1. studenoga i 14. prosinca 2001. McBride i dr. podnijeli su Department of Communications, Marine & Natural Resources (Ministarstvo za komunikacije, morske i prirodne resurse, Irska) zahtjeve za povećanje kapaciteta za svoja ribarska plovila, radi sigurnosnih poboljšanja na temelju članka 4. stavka 2. Odluke 97/413.

10 U potporu tim pojedinačnim zahtjevima Ministarstvo za komunikacije, morske i prirodne resurse zatražilo je od Komisije, dopisom od 14. prosinca 2001., povećanje kapaciteta od 1304 tona bruto za višenamjenski segment i od 5335 tona bruto za pelagijski segment irske flote na temelju članka 4. stavka 2. Odluke 97/413 (u daljnjem tekstu: prvotni zahtjev).

- 11 Komisija je 4. travnja 2003. donijela Odluku 2003/245/EZ o zaprimljenim zahtjevima za povećanje ciljeva programa MAGP IV radi sigurnosnih poboljšanja, pomorske plovidbe, higijene, kvalitete proizvoda i radnih uvjeta za plovila čija ukupna dužina iznosi više od 12 metara (SL 2003., L 90, str. 48.; u daljnjem tekstu: prvotna odluka) [neslužbeni prijevod]. Sva plovila McBridea i dr. navedena su u Prilogu II. toj odluci, u kojem su bili popisani, u skladu s njezinim člankom 2. stavkom 2., svi zahtjevi koje je Komisija dobila.
- 12 Prvotna odluka temeljila se na članku 4. Odluke 97/413 kao i na članku 6. Uredbe br. 2792/1999.
- 13 Protiv prvotne odluke podneseno je više tužbi za poništenje na temelju kojih je donesena presuda od 13. lipnja 2006., Boyle i dr./Komisija (T-218/03 do T-240/03, EU:T:2006:159), kojom je Opći sud poništio tu odluku u dijelu u kojem se primjenjivala na plovila P. McBridea i H. McBridea, društva Mullglen, C. Boylea, P. Fitzpatricka, E. McHugha, E. Hannigana i B. Gilla. Opći sud je zaključio da je Komisija usvojila kriterije koji nisu predviđeni primjenjivim zakonodavstvom i prekoračila svoje ovlasti. Vlasnici predmetnih plovila zatražili su od Komisije dopisom od 14. lipnja 2006. usvajanje nove odluke u skladu s kriterijima iz te presude.
- 14 Protiv presude od 13. lipnja 2006., Boyle i dr./Komisija (T-218/03 do T-240/03, EU:T:2006:159) podnesena je žalba povodom koje je donesena presuda od 17. travnja 2008., Flaherty i dr./Komisija (C-373/06 P, C-379/06 P i C-382/06 P, EU:C:2008:230), kojom je Sud poništio, zbog istih razloga kao što su oni iz navedene presude, prvotnu odluku u dijelu u kojem se ona primjenjivala na plovila T. Flahertyja, društva Ocean Trawlers i L. Murphyja.
- 15 Zastupnik McBridea i dr. zatražio je od Komisije porukom elektroničke pošte od 25. travnja 2008. da se očituje o tome koje je korake poduzela radi izvršavanja presude od 13. lipnja 2006., Boyle i dr./Komisija (T-218/03 do T-240/03, EU:T:2006:159).
- 16 Nakon zahtjeva McBridea i dr. razmijenjeno je više dopisa između Irske i Komisije. Komisija je od Irske osobito zatražila dodatne informacije u vezi s tehničkim karakteristikama predmetnih plovila.
- 17 Spornim odlukama Komisija je još jednom odbila prvotni zahtjev u dijelu koji se odnosi na plovila McBridea i dr., pri čemu je ocijenila da:
- kada je riječ o plovilima P. McBridea, H. McBridea kao i P. Fitzpatricka i E. Hannigana, zamjena više malih plovila jednim novim plovilom nije dovela do povećanja ukupnog kapaciteta višenamjenskog segmenta irske flote, tako da se nije primjenjivao članak 4. stavak 2. Odluke 97/413;
 - kada je riječ o plovilima društva Mullglen, C. Boylea i T. Flahertyja, društva Ocean Trawlers kao i E. McHugha i L. Murphyja, povećanje tonaže novih plovila nije proizašlo isključivo iz sigurnosnih poboljšanja i dovelo je do povećanja ribolovnog napora i
 - kada je riječ o plovilu B. Gilla, povećanje tonaže koje proizlazi iz produljenja plovila nije proizašlo isključivo iz sigurnosnih poboljšanja i dovelo je do povećanja ribolovnog napora.
- 18 Komisija je također navela u spornim odlukama da je za njih prestala postojati posebna pravna osnova s obzirom na to da je članak 4. stavak 2. Odluke 97/413 stavljen izvan snage člankom 1. točkom 3. Odluke 2002/70, a nije zamijenjen ekvivalentnom odredbom. Stoga je Komisija navela da smatra da mora donijeti *ad hoc* odluku primjenom materijalnih pravila koja su bila na snazi na dan podnošenja prvotnog zahtjeva.

Postupak pred Općim sudom i pobijana presuda

- 19 Tužbama podnesenima 27. i 28. rujna 2010. tajništvu Općeg suda McBride i dr. pokrenuli su postupak za poništenje spornih odluka.
- 20 U prilog svojim tužbama McBride i dr. iznijeli su šest tužbenih razloga, koji se temelje na nedostatku pravne osnove, bitnoj povredi postupka, pogrešnom tumačenju članka 4. stavka 2. Odluke 97/413, očitij pogrešci u primjeni te odredbe, povredi načela dobre uprave i povredi načela jednakog postupanja.
- 21 Opći sud je pobijanom presudom presudio da Komisija nije bila nadležna usvojiti sporne odluke i prihvatio je prvi tužbeni razlog u dijelu u kojem se odnosio na pitanje nenadležnosti te institucije. Stoga je poništio sporne odluke a da nije ispitao druge tužbene razloge.

Zahtjevi stranaka

- 22 Svojom žalbom Komisija od Suda zahtijeva da:
- ukine pobijanu presudu;
 - odbije tužbu za poništenje i, u svakom slučaju, prvi tužbeni razlog;
 - podredno, vrati predmet na ponovno suđenje Općem sudu i
 - naloži McBrideu i dr. snošenje troškova žalbenog postupka i postupka pred Općim sudom.
- 23 McBride i dr. od Suda zahtijevaju da:
- odbije žalbu;
 - naloži Komisiji snošenje troškova;
 - podredno, ukine pobijanu presudu, prihvati tužbe za poništenje, osobito prvi i drugi tužbeni razlog na koji se poziva u potporu tužbama, i da poništi sporne odluke, ili, dalje podredno, ukine pobijanu presudu i vrati predmet Općem sudu na ponovno suđenje te da naloži Komisiji snošenje troškova žalbenog postupka i postupka pred Općim sudom.

O žalbi

- 24 U potporu svojoj žalbi Komisija ističe dva žalbena razloga, od kojih se prvi temelji na tome da je Opći sud pogrešno protumačio i primijenio članak 266. UFEU-a, u vezi s načelom dodjeljivanja nadležnosti iz članka 5. stavaka 1. i 2. UEU-a i članka 13. stavka 2. UEU-a kao i načelom pravne sigurnosti, a drugi na nepostojanju obrazloženja pobijane presude.

Prvi žalbeni razlog

Argumentacija stranaka

- 25 Komisija na prvom mjestu podsjeća da, pozivajući se u tom pogledu na točku 27. presude od 26. travnja 1988., Asteris i dr./Komisija (97/86, 99/86, 193/86 i 215/86, EU:C:1988:199), članak 266. UFEU-a propisuje da je institucija o kojoj se radi dužna u potpunosti postupiti sukladno presudi kojom je poništen jedan od njezinih akata, tako da treba uzeti u obzir ne samo izreku te presude već i njezino obrazloženje iz kojeg su vidljivi točni razlozi nezakonitosti utvrđeni u toj izreci.
- 26 Komisija također ističe da tu obvezu treba uravnotežiti osobito u vezi s načelom pravne sigurnosti u skladu s onim što je Sud presudio u presudi od 26. travnja 1988., Asteris i dr./Komisija (97/86, 99/86, 193/86 i 215/86, EU:C:1988:199). Opći sud se, međutim, u točkama 43. i 44. pobijane presude pogrešno usredotočio samo na načelo dodjeljivanja nadležnosti.
- 27 Komisija također ističe da članak 266. UFEU-a ima istu hijerarhijsku pravnu snagu kao i načelo dodjeljivanja nadležnosti iz članka 5. stavaka 1. i 2. UEU-a i članka 13. stavka 2. UEU-a. Budući da se te odredbe nalaze na istoj razini u hijerarhiji normi, Opći sud je počinio pogrešku koja se tiče prava na način da je presudio da načelo dodjeljivanja nadležnosti prevaguje nad obvezom koja proizlazi iz članka 266. UFEU-a.
- 28 Na drugom mjestu, Komisija smatra da nije mogla ignorirati obvezu koju ima na temelju članka 266. UFEU-a, odnosno, u ovom slučaju, donijeti odluku u vezi sa zahtjevima koji se odnose na plovila McBridea i dr. nastavno na presude od 13. lipnja 2006., Boyle i dr./Komisija (T-218/03 do T-240/03, EU:T:2006:159) i od 17. travnja 2008., Flaherty i dr./Komisija (C-373/06 P, C-379/06 P i C-382/06 P, EU:C:2008:230) zato što je zakonodavac Unije ukinuo postupovnu odredbu koja je određivala način na koji institucija treba postupati. Stoga je primijenila sudsku praksu koja proizlazi iz presuda od 25. listopada 2007., SP i dr./Komisija (T-27/03, T-46/03, T-58/03, T-79/03, T-80/03, T-97/03 i T-98/03, EU:T:2007:317) i od 29. ožujka 2011., ArcelorMittal Luxembourg/Komisija i Komisija/ArcelorMittal Luxembourg i dr. (C-201/09 P i C-216/09 P, EU:C:2011:190) u vezi s istekom Ugovora o EZUČ-u prema kojoj se nakon isteka pravne osnove materijalna pravila koja iz nje proizlaze još uvijek mogu primijeniti zajedno s postupovnim pravilima koja su na snazi na dan donošenja predmetnog akta.
- 29 Komisija priznaje da članak 266. UFEU-a ne „uspostavlja ponovno” pravnu osnovu koja je istekla. Komisija je međutim također istaknula da prema navedenoj sudskoj praksi pravo Unije dopušta da se pravna osnova tumači na način da se i dalje može koristiti u ograničene svrhe nakon njezina stavljanja izvan snage. Komisija precizira da se ta sudska praksa osobito temelji na načelima kontinuiteta pravnog poretka i pravne sigurnosti. Stoga bi članak 4. stavak 2. Odluke 97/413 i dalje bio pravna osnova na temelju koje Komisija ima nadležnost meritorno odlučiti o prvotnom zahtjevu. Kada je riječ, nasuprot tomu, o postupku, činjenica da ta odredba nije više na snazi dovela je Komisiju do toga da provede *ad hoc* postupak bez savjetovanja s Upravljačkim odborom za ribarstvo i akvakulturu, suprotno onomu što je propisano Odlukom 97/413.
- 30 Na trećem mjestu, Komisija prigovara Općem sudu da je preusko protumačio načelo pravne sigurnosti i da nije prepoznao da pravna osnova može biti implicitna. Stoga, kako je Opći sud u biti istaknuo u točki 26. pobijane presude, obveza navođenja pravne osnove akta dovela bi ga do toga da zanemari ostale implikacije načela pravne sigurnosti, s obzirom na presudu od 29. ožujka 2011., ArcelorMittal Luxembourg/Komisija i Komisija/ArcelorMittal Luxembourg i dr. (C-201/09 P i C-216/09 P, EU:C:2011:190).

- 31 Osim toga, kada je Opći sud u biti ocijenio u točki 27. pobijane presude da pravna osnova akta treba biti na snazi na dan njegova donošenja, pozivajući se na sudsku praksu koja proizlazi iz presuda od 25. listopada 2007., SP i dr./Komisija (T-27/03, T-46/03, T-58/03, T-79/03, T-80/03, T-97/03 i T-98/03, EU:T:2007:317) i od 29. ožujka 2011., ArcelorMittal Luxembourg/Komisija i Komisija/ArcelorMittal Luxembourg i dr. (C-201/09 P i C-216/09 P, EU:C:2011:190), potonju je nepotpuno citirao. Nije naveo da se na temelju te sudske prakse na meritum može primijeniti pravna osnova čak i ako više nije na snazi. U prilog postojanju takve mogućnosti govore pravila tumačenja u vezi s načelom djelotvornosti prava Unije. Stoga je, u ovom slučaju, članak 4. stavak 2. Odluke 97/413 još uvijek dostupan kao implicitna pravna osnova za izvršenje presuda od 13. lipnja 2006., Boyle i dr./Komisija (T-218/03 do T-240/03, EU:T:2006:159) i od 17. travnja 2008., Flaherty i dr./Komisija (C-373/06 P, C-379/06 P i C-382/06 P, EU:C:2008:230).
- 32 Na četvrtom mjestu Komisija ističe da je pogrešnim tumačenjem članka 266. UFEU-a Opći sud neizravno ugrozio djelotvornost učinkovitosti tužbe za poništenje iz članka 263. UFEU-a jer pobijana presuda stvara pravnu prazninu u vezi s pravnim sredstvima kojima raspolažu McBride i dr.
- 33 Na petom mjestu, Komisija ističe da pobijana presuda također ugrožava učinkovitost načela pravne sigurnosti. S jedne strane, Opći sud je smatrajući u točki 35. te presude da nakon 1. siječnja 2003. Komisija nije imala pravnu osnovu za odlučivanje o prvotnom zahtjevu ili o zahtjevima podnesenima nastavno na presude od 13. lipnja 2006., Boyle i dr./Komisija (T-218/03 do T-240/03, EU:T:2006:159) i od 17. travnja 2008., Flaherty i dr./Komisija (C-373/06 P, C-379/06 P i C-382/06 P, EU:C:2008:230) doveo u sumnju valjanost prvotne odluke za brodare u odnosu na koje je odluka bila povoljna. S druge strane, pobijana presuda stvara također pravnu nesigurnost u vezi s odlukom donesenom u 2010. godini koja je bila povoljna za vlasnika plovila, s obzirom na to da iz nje proizlazi da 2010. nije postojala pravna osnova za usvajanje te odluke.
- 34 McBride i dr. traže odbijanje prvog žalbenog razloga.

Ocjena Suda

- 35 Na prvom mjestu, kada je riječ o argumentaciji Komisije koja proizlazi iz njezine obveze na temelju članka 266. UFEU-a, treba podsjetiti da je, na temelju tog članka, institucija čiji je akt proglašen ništavim dužna poduzeti potrebne mjere kako bi postupila sukladno presudi o poništenju tog akta. Sud je u tom pogledu presudio da, kako bi postupila u skladu s presudom i u potpunosti je izvršila, institucija o kojoj je riječ dužna je poštovati ne samo izreku te presude već i obrazloženje na kojem se ona temelji i koje joj predstavlja nužnu potporu, u smislu da je neophodno za određivanje točnog značenja onoga što je odlučeno u izreci (presuda od 26. travnja 1988., Asteris i dr./Komisija, 97/86, 99/86, 193/86 i 215/86, EU:C:1988:199, t. 27.).
- 36 Međutim, prije nego što institucija čiji je akt proglašen ništavim usvoji takve mjere, postavlja se pitanje nadležnosti te institucije jer institucije Unije mogu djelovati samo u granicama nadležnosti koje su im dodijeljene, kako je Opći sud ispravno naveo u točkama 23. do 25. pobijane presude.
- 37 S obzirom na to da su stavljene izvan snage Odluka 97/413 i članak 6. Uredbe br. 2792/1999 koji su ovlašćivali Komisiju da ispita zahtjeve za povećanje tonaže za sigurnosne potrebe i odluči o njima a da nijedna druga odredba, čak ni prijelazna, nije ovlašćivala Komisiju da donese nove odluke, u pravnom poretku Unije više nije postojala odgovarajuća pravna osnova koja bi dopustila Komisiji usvajanje spornih odluka.
- 38 K tomu, kako je Opći sud ispravno presudio u točki 44. pobijane presude, obveza djelovanja koja proizlazi iz članka 266. UFEU-a nije izvor nadležnosti za Komisiju niti joj omogućuje da se poziva na pravnu osnovu koja je u međuvremenu stavljena izvan snage.

- 39 Osim toga, Komisija se ne može s uspjehom pozivati na sudsku praksu koja proizlazi iz presude od 26. travnja 1988., *Asteris i dr./Komisija* (97/86, 99/86, 193/86 i 215/86, EU:C:1988:199) da bi tvrdila da je Sud široko protumačio ono što je sada članak 266. UFEU-a i da je doveo u ravnotežu s načelom pravne sigurnosti Komisijinu obvezu da poduzima radnje na temelju tog članka u vezi s načelom pravne sigurnosti. Doista, iako je točno da je u toj presudi Sud zaključio da bi, nastavno na presudu o poništenju predmetne uredbe, Komisija trebala ne samo usvojiti novu uredbu kojim se ispravljaju utvrđene nezakonitosti već također ukloniti tu nezakonitost za ubuduće, Sud ipak nije odlučio o postojanju pravne osnove kojom se ovlašćuje Komisiju da djeluje u svrhu izmjene predmetne uredbe za ubuduće.
- 40 Na drugom mjestu, kada je riječ o argumentu Komisije koji se temelji na primjeni sudske prakse koja proizlazi iz presuda od 25. listopada 2007., *SP i dr./Komisija* (T-27/03, T-46/03, T-58/03, T-79/03, T-80/03, T-97/03 i T-98/03, EU:T:2007:317) i od 29. ožujka 2011., *ArcelorMittal Luxembourg/Komisija i Komisija/ArcelorMittal Luxembourg i dr.* (C-201/09 P i C-216/09 P, EU:C:2011:190), iz te sudske prakse proizlazi da, iako poštovanje načela o vremenskoj primjeni propisa kao i uvjeti u vezi s načelima pravne sigurnosti i zaštite legitimnih očekivanja traže da se primijene materijalna pravila na snazi u vrijeme nastanka činjenica o kojima je riječ iako ta pravila više nisu na snazi na dan kada institucija Unije usvaja akt, nasuprot tomu, odredba koja čini pravnu osnovu akta i koja ovlašćuje instituciju Unije za usvajanje akta o kojem je riječ mora biti na snazi u vrijeme njegova usvajanja. Isto tako, postupak usvajanja tog akta treba provesti u skladu s pravilima na snazi u vrijeme tog usvajanja.
- 41 Kada je riječ o ovom slučaju, kao prvo, Komisija se ne može uspješno pozivati na tu sudsku praksu u potporu svojoj tezi.
- 42 Naime, ako se članak 4. stavak 2. Odluke 97/413, koji je bio na snazi u vrijeme podnošenja prvotnog zahtjeva, unatoč njegovu stavljanju izvan snage s učinkom od 1. siječnja 2002. i dalje primjenjivao na taj zahtjev kao materijalno pravilo kojim se uspostavljaju kriteriji dopustivosti povećanja kapaciteta ribolovnih plovila, nasuprot tomu, nije postojala nijedna odredba na snazi u vrijeme usvajanja spornih odluka koja bi Komisiji dodjeljivala pravnu osnovu za to usvajanje. Naime, članak 6. stavak 2. Uredbe br. 2792/1999, koji je u vrijeme podnošenja prvotnog zahtjeva sadržavao pravnu osnovu koja je ovlašćivala Komisiju na odlučivanje o takvom zahtjevu, stavljen je izvan snage počevši od 1. siječnja 2003. i nije ga zamijenila analogna ili prijelazna odredba koja bi Komisiji dodjeljivala takvu pravnu osnovu.
- 43 Nadalje, s obzirom na to da postupovna pravila u vezi s primjenom Odluke 97/413 iz njezina članka 10. kao i ona iz članka 6. Uredbe br. 2792/1999 nisu više bila na snazi na dan usvajanja spornih odluka, Komisija je primijenila *ad hoc* postupak koji se međutim nije temeljio ni na kojoj odredbi koja je bila na snazi na taj dan.
- 44 Na drugom mjestu, treba utvrditi da se argument Komisije koji se temelji na primjeni sudske prakse koja proizlazi iz presuda od 25. listopada 2007., *SP i dr./Komisija* (T-27/03, T-46/03, T-58/03, T-79/03, T-80/03, T-97/03 i T-98/03, EU:T:2007:317) i od 29. ožujka 2011., *ArcelorMittal Luxembourg/Komisija i Komisija/ArcelorMittal Luxembourg i dr.* (C-201/09 P i C-216/09 P, EU:C:2011:190) temelji na pogrešnom tumačenju te sudske prakse.
- 45 Naime, kako je i navedeno u točki 40. ove presude, ta sudska praksa dopušta primjenu materijalnih pravila na snazi u vrijeme nastanka činjenica iz tog predmeta u skladu s postupovnim pravilima na snazi u vrijeme usvajanja predmetnog akta pod uvjetom da je pravna osnova koja ovlašćuje instituciju na djelovanje na snazi u vrijeme usvajanja predmetnog akta. Nasuprot tomu, kako je u biti navela i nezavisna odvjetnica u točki 92. svojeg mišljenja, tu istu sudsku praksu ne može se tumačiti na način da omogućuje da primjenom općih načela prava Unije Komisija koristi pravnu osnovu koja je prestala

vrijediti, kako bi ju se ovlastilo da primjeni materijalno pravilo, u ovom slučaju članak 4. stavak 2. Odluke 97/413, kao temelj za donošenje odluke o prvotnom zahtjevu nakon što sud Unije poništi prvotnu odluku.

- 46 Na trećem mjestu, Komisija ne može prigovarati Općem sudu da nije prepoznao okolnost da pravna osnova može biti implicitna.
- 47 Naime, Opći sud naveo je ispravno u točki 26. pobijane odluke, pozivajući se na presude od 26. ožujka 1987., Komisija/Vijeće (45/86, EU:C:1987:163) i od 1. listopada 2009., Komisija/Vijeće (C-370/07, EU:C:2009:590), da zahtjev pravne sigurnosti nalaže da svaki akt koji stvara pravne učinke crpi svoju obvezujuću snagu iz odredbe prava Unije koju treba izričito navesti kao pravnu osnovu i koja propisuje pravni oblik akta.
- 48 Iako je točno da izostavljanje upućivanja na točnu odredbu Ugovora ne može činiti bitnu povredu kada se pravna osnova akta može utvrditi na temelju njegovih drugih elemenata, takvo izravno navođenje nužno je međutim kada u slučaju njegova izostanka za zainteresirane subjekte i Sud nije izvjesno koja je točna pravna osnova (presude od 26. ožujka 1987., Komisija/Vijeće, 45/86, EU:C:1987:163, t. 9. i od 1. listopada 2009., Komisija/Vijeće, C-370/07, EU:C:2009:590, t. 56.).
- 49 Međutim, u ovom predmetu, kako je Opći sud i naveo u točki 36. pobijane presude, 13. srpnja 2010. više nije postojala pravna osnova za usvajanje spornih odluka. Stoga se ne može Općem sudu predbacivati da je s tim u vezi usko protumačio načelo pravne sigurnosti.
- 50 Osim toga, suprotno navodima Komisije, načelo djelotvornosti prava Unije ne može dovesti do toga da se, kako bi Komisija mogla ispuniti svoje obveze u skladu s člankom 266. UFEU-a, članak 4. stavak 2. Odluke 97/413 treba smatrati implicitnom pravnom osnovom koja ju je ovlastila da odluči o prvotnom zahtjevu.
- 51 Na četvrtom mjestu, kada je riječ o argumentu Komisije prema kojem pobijana presuda stvara pravnu prazninu u pravnim sredstvima koja na raspolaganju imaju McBride i dr., treba napomenuti da je njima očuvana mogućnost podnošenja tužbe za naknadu štete protiv Unije, uz pozivanje na nezakonitost prvotne odluke.
- 52 Osim toga, iako iz teksta članka 266. UFEU-a proizlazi da je institucija čiji je akt proglašen ništavim dužna poduzeti potrebne mjere kako bi postupila sukladno presudama sudova Unije, tom odredbom međutim nije određena priroda mjera koje ona za to izvršenje treba poduzeti.
- 53 Kako je nezavisna odvjetnica navela u točkama 70. i 98. svojeg mišljenja, na predmetnoj instituciji je da stoga utvrdi te mjere.
- 54 Iz toga slijedi da četvrti argument valja odbiti.
- 55 Na petom mjestu, kada je riječ o argumentu Komisije koji se temelji na tome da se pobijanom presudom ugrožava načelo pravne sigurnosti, treba podsjetiti da prema ustaljenoj sudskoj praksi odluka koju nije pobijao njezin adresat u rokovima iz članka 263. UFEU-a postaje konačna u odnosu na njega (vidjeti u tom smislu, osobito, presude od 17. studenoga 1965., Collotti/Sud, 20/65, EU:C:1965:115 i od 9. ožujka 1994., TWD Textilwerke Deggendorf, C-188/92, EU:C:1994:90, t. 13.).
- 56 Načelo pravne sigurnosti, na kojem se temelji ta sudska praksa, stoga zahtijeva da na valjanost prvotne odluke ili odluka koje je Komisija usvojila 2010. i koje su bile povoljne za brodare ili koje su postale konačne ne utječe pobijana presuda koja se odnosi isključivo na sporne odluke koje su bile predmet tužbi za poništenje.
- 57 Iz prethodnih razmatranja proizlazi da prvi žalbeni razlog treba odbiti.

Drugi žalbeni razlog

Argumentacija stranaka

- 58 Na prvom mjestu, Komisija prebacuje Općem sudu da je povrijedio svoju obvezu obrazlaganja jer je iskrivio pravne argumente koje je iznijela pred njega i da stoga na njih nije odgovorio. U tom pogledu izričito je navela da je, s jedne strane, morala koristiti *ad hoc* postupak s obzirom na to da nije mogla koristiti postupke iz Odluke 97/413 i, s druge strane, da je zadržala ovlast primijeniti tu odluku na meritum spora, u skladu sa sudskom praksom iz presuda od 25. listopada 2007., SP i dr./Komisija (T-27/03, T-46/03, T-58/03, T-79/03, T-80/03, T-97/03 i T-98/03, EU:T:2007:317) i od 29. ožujka 2011., ArcelorMittal Luxembourg/Komisija i Komisija/ArcelorMittal Luxembourg i dr. (C-201/09 P i C-216/09 P, EU:C:2011:190). Taj argument o razlici između postupovnih i materijalnih pravila nije na pravilan način obrađen u pobijanoj presudi i u njezinim točkama 37. do 44. odgovoreno je na argumente McBridea i dr., a ne na argumente Komisije.
- 59 Na drugom mjestu, Komisija smatra da pobijana presuda ne odgovara na pitanje o dopuštenosti koje se javilo u predmetu Gill/Komisija, T-471/10. Navodi da je u tom predmetu tužitelj podnio svoju tužbu za poništenje sat i 21 minutu nakon isteka roka zbog tehničkih poteškoća u radu telefaks uređaja. Iako Opći sud nije obavezan odgovoriti na svako pravno pitanje koje mu se postavi, na pitanje o dopuštenosti je u tom predmetu ipak trebalo odgovoriti izričito.
- 60 McBride i dr. traže odbijanje drugog žalbenog razloga.

Ocjena Suda

- 61 Na prvom mjestu, kada je riječ o argumentu Komisije koji se temelji na tome da je Opći sud povrijedio obvezu obrazlaganja, treba napomenuti da, prema ustaljenoj sudskoj praksi, obveza obrazlaganja presuda koju ima Opći sud na temelju članka 36. i članka 53. prvog stavka Statuta Suda Europske unije ne obvezuje Opći sud da sastavi osvrt koji bi iscrpno i po svim točkama pratio argumentaciju koju su stranke iznijele u postupku. Obrazloženje stoga može biti implicitno, pod uvjetom da zainteresiranim osobama omogućava da saznaju razloge zbog kojih je žalbeno vijeće donijelo odluku i Sudu da raspolaže s dovoljno informacija da provede svoj nadzor (presuda od 29. ožujka 2011., ArcelorMittal Luxembourg/Komisija i Komisija/ArcelorMittal Luxembourg i dr., C-201/09 P i C-216/09 P, EU:C:2011:190, t. 78. kao i navedena sudska praksa).
- 62 S jedne strane, treba utvrditi da tim argumentom Komisija u biti ponavlja argumentaciju koju je već iznijela u prilog svojem prvom žalbenom razlogu.
- 63 S druge strane, iako je točno da su argumenti Komisije kratko ispitani u pobijanoj presudi, unatoč tomu ostaje činjenica da je obrazloženje Općeg suda jasno i takve prirode da omogućava kako Komisiji da sazna razloge zbog kojih su sporne odluke poništene i da podnese svoju žalbu, kao što u prilog tome govore brojni argumenti koje je ona iznijela u okviru prvog žalbenog razloga, tako i Sudu da raspolaže s dovoljno informacija da provede svoj nadzor.
- 64 Prema tome, pobijana presuda u tom pogledu nije zahvaćena pogreškom nedostatka obrazloženja.
- 65 Na drugom mjestu, kada je riječ o argumentu Komisije koji se temelji na tome da pobijanom presudom nije odgovoreno na pitanje o dopuštenosti, treba napomenuti da je Opći sud rješenjima od 1. travnja 2011., Doherty/Komisija (T-468/10, EU:T:2011:133), Conneely/Komisija (T-469/10, neobjavljeno, EU:T:2011:134), Oglesby/Komisija (T-470/10, neobjavljeno, EU:T:2011:135), Cavankee Fishing/Komisija (T-472/10, neobjavljeno, EU:T:2011:136) i McGing/Komisija (T-473/10, neobjavljeno, EU:T:2011:137) tužbe u predmetima u kojima su donesena ta rješenja odbacio kao očito nedopuštene s obrazloženjem da su podnesene sa zakašnjenjem.

- 66 U svakom od tih rješenja, nakon što je utvrdio da telefaks uređaj tajništva nije bio dostupan prilikom slanja tužbe u predmetu T-471/10, 27. rujna 2010. u 23h 53min i u 23h 57min prema luksemburškom vremenu, Opći sud je na temelju toga zaključio da se, uzimajući u obzir prosječan rok za dostavu pismena putem telefaks uređaja u predmetima Hugh McBride/Komisija, T-459/10, Boyle/Komisija, T-461/10, Flaherty/Komisija, T-462/10, Ocean Trawlers/Komisija, T-463/10, Fitzpatrick/Komisija, T-464/10, Hannigan/Komisija, T-466/10 i Murphy/Komisija, T-467/10, čak i pod pretpostavkom da je taj uređaj u tajništvu radio ispravno, samo tužba u predmetu Gill/Komisija, T-471/10 još uvijek mogla dostaviti do ponoći, trenutka u kojem je isticao rok za podnošenje tužbe.
- 67 U tim okolnostima ne može se predbacivati Općem sudu da nije pravilno obrazložio svoju odluku prema kojoj je tužba u predmetu Gill/Komisija, T-471/10 podnesena pravodobno.
- 68 Iz toga slijedi da drugi argument i stoga drugi žalbeni razlog u cjelini treba odbiti.
- 69 Posljedično, žalbu valja odbiti.

Troškovi

- 70 Na temelju članka 184. stavka 2. Poslovnika Suda, kad žalba nije osnovana, Sud odlučuje o troškovima. U skladu s člankom 138. stavkom 1. istog poslovnika, koji se na temelju članka 184. stavka 1. tog poslovnika primjenjuje na žalbeni postupak, stranka koja ne uspije u postupku dužna je, na zahtjev protivne stranke, snositi troškove.
- 71 Budući da su McBride i dr. postavili zahtjev da se Komisiji naloži snošenje troškova i da ona nije uspjela u postupku, Komisiji se nalaže snošenje troškova.

Slijedom navedenog, Sud (veliko vijeće) proglašava i presuđuje:

1. **Žalba se odbija.**
2. **Nalaže se Europskoj komisiji snošenje troškova.**

Potpisi